СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 126. Джерзі Ситі, Н. Дж., четвер, 11-го червня 1942. No. 126. Jersey City, N. J., Thursday, June 11, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах Америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Америка й Англія Обеднують Всю Продукцію й Засоби Поживи для Перемоги

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт і премієр британського уряду Чорчил видали спільну заяву про створення одної сполученої ради продукції й засобів та одної злученої ради поживи, які будуть мати широкі права координувати військові матеріяли й припаси поживи Обеднаних Держав. На чолі продукційного комітету буде стояти Доналд Нелсон, американець, і Оливер Литлтон, британець. Ці ради будуть найвищим вирішальним тілом для справ матеріяльних засобів війни.

ПІДЧЕРКУЄ ВЕЛИКУ РОЛЮ ІНДІЇ В ВІЙНІ

ВАШИНГТОН. — Генрі Ґрейді, начальник американської технічної місії до Індії, подав по своїм повороті з Індії президентові звіт, в котрім каже, що военна продукція в Індії поступає так скоро вперед, що до року Індія буде могти достарчати весь военний матеріял, якого треба на піддержання фронту в Бурмі й Індії.

АМБАСАДОР ЛЕЙҐІ ПРОТИ ЗІРВАННЯ З ФРАНЦІЄЮ

ВАШИНГТОН. — Вилйем Лейґі, американський амбасадор у Франції, заявив на пресовій конференції, що Злучені Держави не повинні зривати звязків з урядом у Віші та що вони повинні давати всяку можливу допомогу французам в його боротьбі проти Німеччини.

ЗА ВСТАНОВЛЕННЯ ПІСЛЯ ВІЙНИ ЖИДІВСЬКОГО СХОРОНИЩА В ПАЛЕСТИНІ

НЮ ЙОРК. — 75 християнських священиків і світських діячів видало спільну заяву за те, щоби Обеднані Держави після війни перемінили Палестину на схоронище жидів центральної й східної Европи.

БУДУТЬ СТУДІЮВАТИ ПОВОЄННІ ПРОБЛЕМИ АФРИКИ

НЮ ЙОРК. — Під предсідництвом д-ра Стовкса, президента Стовксової Фундації, повстав тут „Комітет для африканських справ, війни й мирових цілей", котрий буде студіювати африканські справи й буде старатися виробити плян полагодження африканських проблем після війни.

Бої за Севастополь не Вгавають

МОСКВА. — Німці вже шестий день ведуть завзяті атаки на Севастополь і пробують його взяти. Але дотепер вони не осягнули нічого. Лише раз вдалось їм в одним місці проломати оборонні лінії Севастополя, але совєтські війська виконали протинаступ і їх з того пролому викинули. В атаках важну участь беруть німецькі літаки, які зґори скидають на Севастополь град бомб. Дотепер в шестидневних наступах на цю базу німці втратили 35,000 в убитих, подають совєтські кола. — Німецькі кола теж стверджують тяжкі бої біля Севастополя і признають совєтським силам геройство та вміння добре укріплятись.

БОЇ В ЛІБІЇ ДОТЕПЕР НЕ ВИРІШИЛИ НІЧОГО

КАЇРО. — Бої в Лібії далі продовжаються, хоч дотепер німецька офензива маршала Ромеля не осягнула нічогісько. Втрати німецькі далеко більші від британських і вільно-французьких. В околицях Бір Гахейма вільно-французькі сили зводять завзяті битви з німецькими моторизованими частинами. Маршал Ромель пробував той відтінок зліквідувати, але вільно-французькі сили показались сильнішими, ніж він обчисляв.

БОЇ БІЛЯ ЧУСІЕН

ЧУНКІНҐ. — За важне місто Чусіен ведеться вже тиждень тяжка битва між китайськими і японськими військами. Японці дотепер втратили там біля десять тисяч війська, кажуть китайські звідомлення. Хоч японські звідомлення вже кілька разів подавали, що вони взяли те місто, проте те місто знаходиться далі в руках китайців і позиція китайців є досить сильна.

ПОВОРОТ З УСПІШНОГО РЕЙДУ БРИТІЙСЬКИХ КОМАНДОС. Врадовані обличчя британських „командос", себто тих вояків, що підпливають кораблями під французький беріг, а потім висідають на французьку землю, окуповану націстами, вказують, що вони вертають до Англії з добрими інформаціями і „живими документами", як подає офіційне звідомлення. Ці „документи", як легко догадатись, це німецькі полонені.

ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ ЗАКЛИКАЄ ДО ЩАДЖЕННЯ ҐУМИ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт видав заклик до американців щадити свої ґумові колеса. Він робив свій заклик з притиском до тих околиць, які мають подостатком газоліни; він радив усім їхати повільніще, аби в цей спосіб не заставляти уряду видавати примусові зарядження про щадження ґуми.

Підчас пресової конференції президент потвердив, що уряд є за збирання старої ґуми по всему краю, аби в цей спосіб запобігти її недостачі. Він виказав надію, що це збирання покінчиться до двох тижнів.

УРЯД НЕ ЗБИРАЄТЬСЯ КЛИКАТИ ДО ВІЙСЬКА МОЛОДІ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт дав до зрозуміння, що уряд не робить ніяких кроків, аби покликати до військової служби протягом найближчих місяців хлопців по 18 і 19 літ, що мають реєструватися дня 30. червня.

ОБМЕЖУЮТЬ ФОНДИ НА ДОПОМОГОВІ РОБОТИ.

ВАШИНГТОН. — Комітет видатків у палаті репрезентантів у конгресі предложив повній палаті проєкт поважного обмеження видатків на „Ворк Проджектс Адміністрейшен" („Доблю-Пі-Ей"). Замісць річного видатку на цу в сумі 875 міліонів долярів пропонується на неї всего 280 міліонів долярів.

ЗА ПІДНЕСЕННЯ ПОДАТКІВ НА ВИНА Й ОЛІЇ.

ВАШИНГТОН. — Податковий комітет палати репрезентантів предложив проєкт збільшити податки на автомобілеві смаровила й на вина. Він заявився одначе проти збільшення податків на газоліну.

ДЕ ЇХАТИ НА ВАКАЦІЇ?

ВАШИНГТОН. — Директор ревізії дорожного руху при уряді оборонного перевозу видав заклик до населення не виїздити на вакації далеко від дому. Він радить теж людям не горячкуватися, коли найдуть поїзди переповнені або неточні.

СКОРИЙ ПОСТУП ЗБІЛЬШЕННЯ ВОЯЦЬКОЇ ЗАПЛАТИ.

ВАШИНГТОН. — Збори представників обох палат конгресу рішили більшістю голосів потвердити ухвалу про збільшення найнижчої вояцької пенсії до 50 долярів у місяць. Сподіваються, що сенат покінчить праці коло проєкту вже в четвер.

ПЕЛІ ОБВИНУВАЧЕНИЙ ЗА БУНТ.

ІНДІЯНАПОЛИС. — Велика лава присяжних суддів у місцевому федеральному суді постановила поставити на суд як обвинуваченах за повстання проти уряду Додлія Пелія й його двох співробітників при видавництві „Фелошип Прес" у Нобелсвилі, котрі свого часу зорганізували були американську фашистівську організацію „Срібних Сорочок Америки" і в своїх видавництвах і промовах закликали до активного спротиву урядові. Пелей, арештований в Дарієні, Конетикот, ще 4. квітня, був перевезений сюди автом.

УРЯД ОБМЕЖУЄ ОМНІБУСОВИЙ РУХ.

ВАШИНГТОН. — Уряд оборонного перевозу видав зарядження до всіх омнібусових підприємств перестати возити людей поспішними рутами, на ґолфові грища, на перегони й тим подібні розривкові місця. Мають вони перервати курсування омнібусів рутами, якими їздить мало людей. Конкуруючі зо собою підприємства повинні порозумітися в справі вкорочення конкуренції.

ПРОТИВЛЯТЬСЯ ЗАМОРОЖЕННІ ВОЄННИХ РОБІТ.

ВАШИНГТОН. — Комітет робітничої й зарядчої політики при комісії военної людської сили постановив відложити на неозначений час дальше дебатування над справою замороження военних робітників на їх дотеперішних роботах, яке пропоновано з різних боків, аби задержувати перемовлювання робітників з одних фабрик до інших обіцянками вищої робітничої заплати.

ШУКАЮТЬ СПОСОБУ ЗАСТУПИТИ ҐУМОВІ ОПОНИ.

ДІТРОЙТ. — Всі технічні засоби автомобілевого промислу напружується на те, аби найти матеріял, яким можна би заступити ґуму на автомобілевих колах до часу, поки найдеться якийсь відповідний суроґат ґуми. На нарадах ради военного інжинірства знавці признавали, що до цього ще не близько.

ЗАДОВОЛЕННЯ З ВОЄННОЇ ПРОДУКЦІЇ.

КОЛОМБІЯ (Мезуре). — Доналд М. Нелсон, предсідник ради военної продукції, заявив тут на закритті шкільного року в Мезурському Університеті, що военна продукція тепер стоїть вище, ніж можна було сподіватися. З цього він робив висновок про великі досяги продукції в майбутньому.

МАРШАЛ ГЕРИС ЗАПОВІДАЄ БОМБАРДУВАННЯ НІМЕЧЧИНИ ПРОСТО З АМЕРИКИ

ЛОНДОН. — Британський маршал повітряної Фльоти, Герис, заявив, що теперішні налети по тисячу бомбовиків на німецькі міста, це лише мала заграва того, що має статись в будучині. В недалекій будучині, говорив він, по десять тисяч бомбовиків будуть налітати на Німеччину і бомбардувати її міста та промислові центри. В тих бомбардуваннях велику ролю гратиме Америка, яка буде посилати свої бомбовики наладовані смертоносними бомбами прямо зо своїх летунських майданів. В теперішню хвилю говорив він, Англія сама ще не є готова, щоб щоночи висилати по тисячу бомбовиків. Але вона скорим темпом збільшує свою повітряну силу. За рік, чи за два, хмари літаків попливуть із заходу на схід проти Німеччини і хай німці добре звертають в той бік свої очи, говорив маршал Герис.

НАЇЗДИ РАФ НА РУРЩИНУ.

ЛОНДОН. — Минулої ночи кілька сот британських літаків наїхало промислові міста Рурщини і їх бомбардували. Погода була погана, то й було тяжко ствердити розміри заданої шкоди. Підчас тих бомбардувань британці втратили 18 літаків. Замітне те, що німці далі зневажливо пищуть про ті бомбардування та кажуть, що в них бере участь лиш по кількадесять британських бомбовиків і вони завдають маленькі, неважні втрати. Щоб не противорічити самим собі, німці навіть зменшують навмисно число тих британських літаків, яких вони зістрілять. Останнього разу вони подали, що зістрілили лише шість британських літаків, хоч британське міністерство летунства подало, що 18. Бо коли б німці подали, що зістрілили 18 літаків, всі відразу довідалися б, що в налетах мусить брати велике число літаків, найменше десять разів стільки, що зістрілено.

ЯПОНЦІ ЗАЧИНАЮТЬ ПРИЗНАВАТИСЬ ДО ВТРАТ.

ТОКІО (через радіо). — Японці, які дотепер лише говорили про свої „блискучі перемоги" і про „втрати" своїх противників, тепер почали говорити і про свої втрати. Але роблять вони це дуже обережно. В мілітарнім журналі якийсь анонімний адмірал помістив статтю, в якій говорить, що ніяка збройна сила на світі не може постійно перемагати не зазнавши певних втрат і зо свойого боку. Те саме мусить статись і з японською фльотою. Навіть відомий японський герой, адмірал Того, з японсько-російської війни, зазнав поважних втрат, заки осягнув повну перемогу над російською фльотою, говорить той анонімний адмірал. Всетаки дотепер японські власти не опублікували своїх втрат з битви на Коралевім морі, як теж з битви біля острова Мидвей. Про останню битву вони цілковито мовчать і взагалі нічого не говорять.

ЛЕТУНСЬКІ ЕСКАДРОНИ ДО КИТАЮ.

ЛОНДОН. — До Китаю прибули американські й британські летунські ескадрони, щоб помогти китайській армії в її боротьбі з японцями. Представник китайського уряду в Чункінґ, заявив, що положення в Китаю далі критичне. Кілька наступних місяців будуть дійсно тяжкими і рішальними. Японія повела загальну офензиву проти Китаю і для Китаю потрібно якнайбільше літаків, в додатку до тих збройних сил, які там є щоб перемогти японців, говорив цей представник.

ПОХОРОН ГЕЙДРІХА.

БЕРН. — На похороні бувшого „протектора" Чехії і Моравії, Гейдріха, багато націстичних провідників виголосило промови. Серед них промовляв голова німецького Ґештапо, Гімлер. Він малював Гейдріха як дуже милосердну і добру людину, яка ніколи не хапається драстичних засобів. Гейдріх, говорив Гімлер, дуже любив Чехію і Моравію та все старався ті улюблені ним краї прилучити до Німеччини. В промовах ні один німецький провідник не згадав про Гаху, чи чеський ляльковий уряд, котрий формально урядує в Празі, хоч той уряд на свій лад в найгостріших словах таврував тих чеських справників, які скрито убили Гейдріха. У звязку з тим вбиттям німці далі розстрілюють в Чехії закладників. В додатку до вже розстріляних в останнім дни вони розстріляли 44 особи. Разом число розстріляних доходить до трьох соток.

ДЕ ПЕЧЕ НАГНІТКА ІТАЛІЙЦІВ.

БЕРН. — Італійські кола подали, що найбільше втрат в вояках в минулім місяці Італія понесла в Югославії, де формально війна закінчена. В Югославії згинуло з рук підземельної сербської армії близько 500 вояків. В Лібії за той сам час згинуло лише 109, а в Советах 79.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Не Доляр, а Свобода

Скільки то не було кпин в тоталітарних державах з американців — долярохапів. Сміялись теж і з американського вояка. Казали, що він „мягкий", та що куди йому рівнатись до тих, що виховались на „високих ідеях", на посвяті для батьківщини, чи напоєні таким релігійним патріотизмом, як от японський вояк. Ще й підкресляли, що німецький чи японський вояк знає, за що й за кого бореться, бо за свій нарід. А за кого бореться американський вояк? — розписувалась ворожа пропаґанда. Це мало означати, що Злучені Держави не є ніякою національною державою, а „збираниною" з народів ріжного походження і ріжної культури, обєднаних хіба — доляром. Що та „збиранина" заважила у минулій війні, на те в націстичній Німеччині мало звертали уваги, бо писалось, що заки Америка змобілізується, уже буде по війні.

Та те, що тепер діється на воєнних фронтах з американськими вояками, є не тільки опрокиненням усього того, що писала про американців ворожа пропаґанда, але, що найважніше, виявленням того, чим є дійсна Америка. Так, Америка є справжньою „збираниною" з народів цілого світу. Але це не доляр обєднує ту „збиранину"! Бо якби в Америці так дуже дбали за доляр, то не шасталиб ним вправо й вліво і не призначувалиб уже тепер малощо не 200 біліонів долярів на боротьбу, з якої для Америки не буде ніякої матеріяльної користи. Видно, що є у нас щось таке, чого не добачували пропаґатори диктатур і тоталітаризмів, що вже давно засудили демократичні режіми на певну смерть. Вони хоч і чули про американську свободу, то видно, що не вірили в її чар і силу, що були заховані на дні душі американців. Та кожний новий день переконує тепер тих, що себе й інших дурили, що американська „мягкість" не означає те, що вони собі уявляли.

Американська „мягкість" це те, що ми звикли називати людскістю. Але заразом вона є твердістю, коли іде про те, щоб ту людскість в світі обороняти. Говорити, що доляр обєднує американців, можуть тільки ті, що не знають Америки. Це вони можуть повтаряти давні небилиці про „доляровий край". Бо тільки тому, що не зважаючи на всі наші недомагання, ми почуваємо себе на тій землі ще найсвобіднішими людьми на світі, маємо вже тепер цілий ряд американських новітніх героїв, і то з людей ріжного походження, ріжного кольору шкіри, ріжного маєткового стану, ріжної віри, ріжного заняття і ріжної освіти. Між ними є такі як ґенерал МекАртур, а є і мурин — кухар. Є люди анґльо-саксонського походження, як теж і всякого іншого. Є борці на фронті, є і в запіллю. День за днем їх число збільшається. День за днем нові відзначення. І день за днем зростає теж громадянська відповідальність у кожного з нас. І то природним способом, без полісмена за плечима і тюрми перед очима. Ось те є те, на чому зістала Америка побудована і що її тримає. Це є — свобода.

ДЕНЬ ПРАПОРУ ОБЕДНАНИХ ДЕРЖАВ

Цього року президент Рузвелт вибрав день 14. червня — традиційний День Американського Прапору — для підкреслення єдности двадцятьшести держав, які зєдналися в боротьбі проти намагань Гітлера, щоб підбити світ.

„Багато років", казав президент в своїй проклямації, „було нашим американським звичаєм призначати 14. червня днем пошани Прапору, символу нашої волі, нашої сили і нашого обовязку як незалежної держави під Богом. Тепер ми змагаємось за найбільшу справу, яку знав світ. Ми змагаємось увільнити людство цієї землі від найбільш безоглядного, найбільш жорстокого ворога, якого колинебудь бачив світ. Ми присвячуємо все, що маємо і самих себе на боротьбу, якої не заперестанемо, поки не переможемо.

„Ми як нарід не змагаємось самі. В цій всесвітній війні ми є частиною великої цілости. Ми змагаємось рука в руку з відважними народами Обєднаних Держав, масовими, розлюченими силами цілого людства. Всі переможуть, або всі впадуть.

„З тої причини є відповідним, щоб в часі нашого традиційного Дня Прапору ми вшанували не тільки наш власний прапор, але також прапори тих, хто разом з нами підписав деклярацію Обєднаних Держав. Віддаємо пошану тим народам, що чекають визволення від тиранії, проти якої є ми всі; тим, яких землі уникли слідів боєвища, як і тим, які довго героїчно змагаються в полумях і руїнах війни".

Називаючи держави, які мають спільну справу зі Злученими Державами в боротьбі з „вісю", президент звернувся до американців, аби вшанували народи союзників, „знаючи, що тільки силою і впертістю нашої непохитної єдности зможемо дати людству свободу і мир".

Обєднані Держави, що змагаються проти нацизму і фашизму, є такі: Велика Британія і Північна Ірляндія, Союз Советських Соціялістичних Републик, Хіна, Австралія, Бельгія, Канада, Коста Ріка, Куба, Чехословакія, Домініканська Република, Ел Селвадор, Греція, Ґватемаля, Гаїті, Гондурас, Індія, Люксембурґ, Голяндія, Нова Зеляндія, Нікараґва, Норвеґія, Панама, Польща, Югославія та Мексико.

ПОВОЄННИЙ ДОБРОБУТ В АМЕРИЦІ

Бюро провірки публичної опінії д-ра Ґелопа подає, що більшість американських громадян переконана, що по війні настане в Америці великий добробут. Хоч це переконання громадяни здебільша опирають на вгаді, проте цей вгад має здорові основи. Не звертаючи уваги на війну і страшенні кошти, які за собою війна потягає, а навіть не звертаючи уваги на задовження і можливі загрози інфляції, є всі основи думати, що по війні в Америці дійсно запанує великий добробут.

Багато людей нині лякається величезних державних довгів. Держава задовжується на сотки біліонів долярів. Хто опісля сплатить ті довги? — питають себе з острахом деякі люди.

Перейдім ступнево всі ті стадії, які робить нині доляр, що випливає з кишені громадянина, йде до банку, чи просто до державної каси через державний бонд, або шляхом плачення податку. І погляньмо, в який спосіб його витрачує держава, та що остаточно з нього лишається.

Як знаємо, держава витрачає ті гроші на воєнні зброєння та на поміч чужим державам, що боряться по стороні Америки. Величезний відсоток з тих грошей, включаючи поміч державам, уряд витрачає внутрі свого власного краю. З маленькими винятками, коли ходить про купно сирівців в полудневій Америці, або коли ходить про фінансову поміч Китаєви, гроші зібрані від своїх громадян шляхом бондів, податків, та позичок американський уряд витрачує знов серед своїх власних громадян. Значить, той гріш є далі в краю. Він не втік за границю, лише вандрував з рук одного громадянина до рук другого, виконуючи воєнну, з економічної точки погляду непродуктивну роботу. Бо скоростріл, гармата, повз, воєнний літак, бомби, амуніція, воєнні кораблі і т. п., це все знаряддя нищення, а не знаряддя збільшування життєвого рівня.

Витрата так великого гроша на непродуктивні цілі, мусить безперечно обнизити рівень життя даної нації. Це самозрозуміле. Але воно не може довести нації до банкроцтва просто тому, що нація всі ті державні зобовязання затягає не супроти якоїсь чужої держави, а лише супроти себе самої. Якщоб Америка в бігу війни задовжилась супроти якоїсь іншої держави, то справа виглядалаб цілковито інакше. Тоді та чужа нація жадалаб відсотків від тих біліонів долярів, як теж жадалаб ступневої сплати позичених капіталів. Тоді що року нація мусілаб видавати з себе величезну скількість труду, оберненого на гріш, щоб ним сплачувати воєнні зобовязання. Це моглоб довести націю до банкроцтва і хто зна, чи не змусилоб її рятуватись війною, чи якимсь іншим драстичним способом.

Але серед нинішних обставин американська нація задовжується у власній кишені. Вона черпає власною рукою з власної кишені і витрачає на власні цілі. Вона може задовжитись на сто і тисячу біліонів долярів, то ті довги будуть таки її власні. При розумнім законодавстві ті довги могтимуть бути зліквідовані так, що ніхто не буде дуже скривджений.

З бігом війни будуть рости податки. Податками держава буде сплачувати бодай певну частину воєнних довгів. Декого ті високі податки вже тепер лякають. Але ті податки будуть брані від тих величезних сум, які нині держава витрачає на зброєння і на ведення війни. Тут теж нація одною рукою дає, а другою відбирає. Ті податки будуть напливати від таких доходів: робітник, який працює в воєннім промислі і заробляє по $50, $75, чи $100 тижнево, зрозуміло, зможе заплатити більше податків, ніж він платив перед війною, коли заробляв половину менше. Податки платитиме також його компанія, яка нині заробляє поважні суми від воєнних замовлень. Уряд, судячи по нинішнім законодавстві, відбере компаніям увесь заробіток, що є повище 6% їхнього капіталу, себто вартости їхнього економічного підприємства. Тих 6% ще може уявляти собою величезну суму. Але тоді уряд відповідно оподаткує тих удідовців, які побирають тих 6%. Деяким великим багачам ще й після того обтягнення залишиться $25,000 річно. Ті гроші, як кажуть багачі є для них конечні, щоб вдержати їхній рівень життя, в якому є знов ціла плеяда людей, ріжної обслуги, що з черги щераз буде оподаткована урядом.

Ось у той спосіб ті десятки, а навіть сотки біліонів долярів, які буде витрачати уряд, будуть знов вертатись до каси уряду. Гріш буде плисти немов кров в нашім організмі. Як довго та кров не випливає поза кровну систему, вона не пропадає і постійно повертає на первісне місце.

Безперечно, всіх воєнних видатків уряд не буде покривати працею і заробітками сучасних поколінь. Він більшу частину залишить будучим поколінням. Бо ця війна ведеться не лише за щастя і добробут теперішних поколінь, але також за будучих. Ми, крім матеріяльних втрат кладемо також чимало жертв у крові. Виграна цієї війни забезпечить будучим поколінням на довший час мир і свобідний розвиток, тому й будучі покоління повинні приняти на себе добру частину тих видатків, які ми поносимо сьогодні.

Війна заставить Америку, навіть на американські обставини, розбудувати свій промисл, свої фабрики і варстати виробу, свої джерела сирівців, як теж тілесну і умову енерґію людей, так як ще цього не бачив світ. З хвилею припинення війни та людська енерґія і ті ґіґантичні промислові підприємства будуть повернені на виріб річей, які збільшають наш рівень життя, будуть повернені на наші життєві вигоди і приємности. Тоді настане добробут, про який вже тепер інтуїтивно відчувають американські маси.

Умовий Стан Гітлера

Ще до перебрання начальної влади в Німеччині Гітлером займалися ґазетярі й публіцисти широко умовим станом ґершта націстів. Назагал, мало було між ними людей, які займали до предмету своїх розслідів умірковане становище; звичайно одні представляли його за маняка, за божевільну людину, а другі йшли по звичайній ортодоксальній націстичній лінії, що Гітлер це посланий долею провідник-Месія Німеччини, як не всього світу. Фредерик Окснер, один з американських ґазетярів, у Берліні, що були недавно звільнені з німецької неволі й вернулися до цього краю, вертається до цеї теми в своїй статті, повній пильно зібраних даних. Подає він між цими даними такі факти, які для студії умового стану Гітлера мають превелике значіння, хоча ці дані для пересічної людини, що мало на тих справах розуміється, може зробити якраз враження, що тут маємо до діла з надзвичайною людиною.

Говорить наприклад Окснер, що Адольф Гітлер не дивиться на себе самого як на звичайну смертну людину, але як на лідера, післаного Провидінням німецькому народові перетворити Европу, якщо не весь світ під пануванням німецької пануючої нації. Для пересічної людини це виглядає як натяк на надзвичайність людини, для тих, що знають більше про умові справи людей, це є перший натяк на умову хоробу.

Так само, коли Окснер говорить про надзвичайні здібности Гітлера присвоювати собі інформації й збирати в упорядковану цілість ті подробиці, це може виглядати на заперечення умової недуги, але таким воно конечне не є.

Замітка наприклад, що він не оглядається на те, що буде коштувати інших людей переведення його плянів у життя, може теж виглядати на признання його сильної волі; коли одначе зважити, що тут іде не за звичайні кошти в грошах або неприємностях, але за втрату життя міліонами людей, то ненормальність умового стану цього чоловіка висувається перед питання його сильної волі.

Нормальним теж не можна назвати Гітлерових заходів увіковічнювати своє ймення й особу. Без сумніву, нормальна людина не посувалася би в тім згляді до таких меж, до яких посувається Гітлер, котрий недавно тому казав лікарям-операторам переробляти своє обличчя, котрий потім казав себе малювати як героя й святого, котрий зарядив віддати свій мозок для розсліду вченими після смерти, котрий обробив до найменших подробиць справу свого похорону й таке інше.

На основі кільканацяти-літнього розсліду Гітлера Окснер приходить до висновку, що Гітлер є чуттєво незрівноважена людина, яка має страшні чуттєві напади, яка колись може бути доведена до справжнього чуттєвого вибуху, який вияснить усякому, що Гітлер умово хворий чоловік. Тоді або Ґерінґ або ґенерали заберуть Гітлера до дому божевільних. Коли це станеться, Окснер очевидно не береться заповідати.

Найкраще ілюструє Гітлерову самохвальбу його так зване Орлине Гніздо, ця величезна шкляна кімната на вершку Кельштайна, 1,800 стіп високої скалистої формації в Баварських горах. Крізь цю скалу Гітлер казав вирізати шафт для елевейтора. Дванацять робітників віддало там своє життя. Коли його нарешті викінчено, Гітлер постановив, що він має стати першим на його вершку. Та через невеличкий клопіт з електричним запобіжником („фюзою") електрична підой-

(Докінчення на стороні 3-тій)

Дві Долі

Повість

ДАНИЛА МОРДОВЦЯ

17)

Усе поле покрили тогобічні, Юрасеві полки козацькі. Червоні й блакитні жупани, жовті й зелені широкі шаравари, смушкові високі шапки з ріжнобарвистими верхами, здавалось, аж кричали у вічі.
А там далі, на перестріл або й на два із лука, тихо, мов живий ліс, сунулись московські роти — піхота, лава до лави, з хоругвами, мов у Москві „крестный — як то кажуть — ходъ". На крилах цього лісу з хоругвами вигравали на конях Сомкові переяславські козаки, мов викликаючи на герць тогобічних братів-козаків. Далі, за московською тяжкою піхотою сунулись московські комонники, копійники і рейтария, закриваючи собою неодну-сотню гармат.

З того часу, як московське військо з соромом полягло у крівавім бенкеті коло Чуднова і самого Шеремета полоняником татари погнали у Крим, Москва обережно посилала свої роти на Вкраїну, і вже не тисячами, а десятками й сотнями тисяч. Так і тепер супроти Юрася і його вояків польських з козаками.

Юрась і Тетеря, зупинивши коний на високій могилі, пильно оглядали поле битви. Здавалось, і ліку не було московським силам...

Тихо, тихо, але грізно сунеться Москва...

— Сарана, чиста сарана, бий її кат! — сердито кидає слово „козарлюга" Макогін.

Ближче й ближче зсовуються обидві страшенні сили...

Польські вояки, що заповняли передні лави Юрасевого війська, не в силах дивитися у вічі москалям... Вони вже так близько, і воякам здається, що москалі дивляться на них згорда, з призирством... Гонор не дає їм видержати часу...

— HURRA! — крикнули деякі: — NIECH GINIE MOSKAL! NIECH GINIE!

І вони, мов божевільні, ринулись вперед, блищучи на сонці гострими шпилями копій і барвистими значками, мов то у повітрі замріяли тисячі метеликів.

— Або добути, або дома не бути! — в один голос ревнули корсунці й білоцерковці, і як вихор понеслись на московську піхоту.

Залопотіли мушкети. Пороховий дим закрив на хвильку московські передні лави. Московські кулі збили з коня неодного вояка, але й неодна московська голова полягла перед своєю лавою, котра ніби розірвалась, переломилась, подалась назад...

— Стройся! Сомкнись. — щось загуло там, — і лава знов стала як стіна плече в плече, нога в ногу.

А вбиті валялись на землі перед лавою, а недобиті стогнали й корчились...

— NIECH GINIE MOSKAL! — знов перехопилось поміж вояками, і знов налетіли коні на московську лаву.

Тепер вже йшла рукопаш вздовж і впоперек всього поля битва.

А гірше, страшніше бились на обох боках: то мов скажені різались пять полків козаків Юрасевої руки з своїми братами — з козаками Сомкової й московської руки. Вже ті і другі спотикались об мертві тіла, давили ногами і кінськими копитами недобитих; а поле битви ще ні за ким не зосталось: воно було — поле мертвих, їх здобич...

— Стройся! Сомкнись! — не переставало звідти.

— NIECH GINIE MOSKAL! Або добути, або дома не бути! гуло звідси.

Юрась і Тетеря не сходили з високої могили, звідки як на долоні видко було, яка різанина йшла на поли. Булава ніби тремтить у руці молодого гетьмана. Над ним тріпалось у повітрі довге, чорне волосся високого бунчука. Поруч з Юрасем і Тетерею стояли власні гетьманові трубачі, сурмачі й джури.

— Добре, добре, — ніби з собою розмовляв Юрась. — Наче подається Москва... Чи не вкинуть їй у пельку моїх краківських „німців", щоб мерщій подавались?

— Ще рано, пане гетьмане, — сердито кинув Тетеря.

— Як рано! Давно вже настав час!

— Не настав... Боротьба ще поки рівна... Москві щось не везе...

— А мені здається...

— Рано, рано! Хибаж його мосць, пан гетман, не бачить, що лукавий Ромодан ще й до половини не витрусив із своєї торби своїх москалів? Він ще й комонників не пускав у діло.

— А мені боязко, що мої не вдержать — слабнуть.

— Ні, ні! Його мосць, пан гетман, бачить, що московська передня лава вже погнулась і пірвана на шматки, а он наші Чигиринці і полки черкаський та уманський вже зчепились з московською рейтарією.

Тепер і Юрась бачив, що його рука брала верх над рукою Ромодона й Сомковою. Московські лави, мов на їх щось страшне дмухнуло, заколихались... То смерть їм дмухнула у вічі... І не диво! Над крівавим полем вже плавали орли і друга чорна хижа птиця: мов голодні собаки, вона вже чула здобич і поталу і крутилась над полем. З того боку Дніпра, широко розпростерши сяжневі крила, з зловіщим клекотом неслись білошиї беркути. Стогін недобитих рвав душу. Посиротілі коні, шукаючи своїх вбитих господарів, жалібно іржали, мов маленькі жеребятка, що утеряли матку.

А Юрась стояв на могилі, мов причарований... Він забув ту чарівну і проклятущу ніч, коли він пізнав, що таке кохання і що він — не чоловік!...

— Ні; тепер я більший, ніж чоловік! Я — „віктор", я — „поссіденс"... Нехай би тепер вона подивилась на мене..." Це так співало щось у його в серці.

— О, не одна тепер московка заплаче по своєму москалеви, — тихо сказав один сурмач другому.

(Дальше буде).

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Нафтовий промисл шікаґовської округи дуже розвинений. Тепер якраз говориться дуже багато про „ґазоліну". Тому є на часі написати про це кілька слів. Рафінерії нафти, що доставляють продукти цього промислу на весь середний захід находяться в місті Вайтінґ, 20 миль на полудневий схід. Вайтінґ є знаний як „ойл сити", де мають свої рафінерії чотири найбільші компанії Стендерд, Сінклер, Соконі і Сітіс Сервіс. Там працює 10 тисяч робітників, а других 5 тисяч це канцелярійний персонал, який працює в Шікаґо, бо всі ті нафтові фірми мають ґоловні кватири в Шікаґо, де є мозковий центр продукції, продажі, анализи і нових винаходів. Нафтові рафінерії займають кольосальний простір, одиноке лише Стендерд має 780 акрів а виробляють у ній крім ґазоліни ;е 2,000 ріжних інших продуктів т. зв. байпродуктс. Нафтова ропа доходить до Вайтінґу нафтовими сталевими рурами з нафтових піль Іллинойс і Тексас, у скількости 60 міліонів бочок річно або 200,000 бочок денно. Ропа ця машерує зразу сама попихана своїм власним і, атмосферичним тисненням, а чим дальше від піль її попихають спеціяльні помпові стації і гонять її зі скоростю 4 милі на годину; отже так скоро як скоро може людина йти. Хоч вже тепер обмежується дестиляція бензини, бо спадає консумція, нема в рафінеріях страху, що буде безробіття, бо попит на авіяційну ґазоліну дуже зростає.

Литовська громада в Шікаґо нараховує 100 тисяч душ. По Ковні це друга з черги кольонія, що має найбільше литовців. Таке виходить на яв у звязку з воєнними зусиллями шікаґовських литовців, про які тепер розписується часопис „Трибюн". Зі звіту литовських організацій виходить, що досі 1,500 литовських хлопців вступило до американської армії, а литовці закупили бондів оборони на 3 мільони долярів. Литовці мають литовсько-американську раду, яка координує їхню працю по всій Америці.

Литовське жіноцтво працює для Американського Червоного Хреста і має власних 12 „юнітс", які зорганузувала пані Давзвардіс, дружина литовського консуля. Крім цього литовські жінки дарували Червоному Хрестови рухомий „кровний банк", до якого дають свою кров литовці. Хто дасть не менше одного „пайнта" крови дістає окрему бронзову відзнаку.

Литовці дуже побожні. Мають 12 римо-католицьких, два народні і один лютеранський костели. Найстарший костел має 50 літ. При костелах є парохіяльні школи, що мають 3 тисячі дітей. Перші литовські еміґранти прийшли до Шікаґа 1880 року, а в 1893 році їх тут вже було так багато, що мали цілу дільницю Бріджпорт.

Роковини 36-го відділу Союзу Українок на Савт Сайді не перейшли незамітно. З нагоди 10-літнього існування відділу відбувся товариський обід, а по обіді забава, в неділю, дня 17. травня в парохіяльній салі на Савт-Сайді. Програмою, що складалася з промов і привітів окремих товариств чи людей, проводила перша секретарка відділу, пані Галя Кріль. Ювилейний реферат мала пані Шумовська-Шемердяк.

Зі звітів і промов можна було довідатися, що на протязі 10-літнього життя відділ Союзу Українок Америки активно брав участь в українському життю Шікаґа. Жертвував на старокраєві цілі, такі, як Рідна Школа, Дім Інвалідів, визвольна боротьба, а коли війна розлучила нас зі згаданими ціллями і коли наша вітчина Америка сама потребує помочи, відділ працює для воєнних зусиль Америки, купує бонди оборони і помагає Американському Червоному Хрестови.

Окреме слово мала ще відпоручниця Централі Союзу Українок Америки, пані Козаченко з Дітройту. Крім офіціяльного привіту вона ще згадала за працю українського жіноцтва в Дітройті, згадала за велику грошеву збірку (2,000 дол.) для Американського Червоного Хреста, якою занялося українське жіноцтво, та підкреслила, що Союз Українок в Дітройті причинився до співпраці всіх українських орґанізацій в Дітройті, так, що там є тепер „згода в семействі"...

Окремі привіти складали секретар 259-го відділу У. Н. Союзу п. інж. Іван Побуцький і пані Боднарчук іменем „Дочок України" з Норт Сайду. Дописувач говорив про потребу орґанізацій, бо як вони існують, тоді лекше виховувати нове покоління лекше існувати родині як здоровому завязкови нації чи держави, як теж скорше можна діставати членів до таких організацій як от Український Народний Союз. Коли люди розпорошені і все ходить самопас, важко працювати навіть для воєнних зусиль Америки, а що доперва говорити про допомогу визвольним змаганням українського народу в Европі.

Місцевий парох мав рівнож дуже гарну проповідь в церкві по панахиді і промову перед бенкетом.

Дім відділів Українського Народного Союзу дістає все нових симпатиків і жертводавців. Нема вже часу вичисляти всіх тих добрих наших людей, що останніми часами дали свої жертви на дім. Це буде зроблено в час отворення цього дому, з нагоди окремого торжества, на яке вже запрошені окремими листами всі наші товариства і сотки наших громадян. Шікаґовська Хроніка просить ще додатково всіх тих, до кого не було адреси, як і всіх тих, до яких годі було писати, бож неможливо запросити всіх листами.

Деякі наші позасоюзові товариства заявили охоту перенестися вже до дому, а це вже можна буде зробити за два тижні — по отворенню.

Всім жертводавцям від 5 долярів вгору будуть видані окремі грамоти і то; 50-доляровим, себто членам основникам, будуть видані грамоти золоті, між 25—50 дол. зелені, а між 5—25 дол. бронзові. Всім іншим жертводавцям будуть видані спеціяльні леґітимації.

Комітет цьої нової союзової імпрези, що буде 14. червня, підготовляє ще окремий концерт на цей день, для звеличання Дня Прапора і ґенерала Мек-Артура.

33-літні роковини 259-го відділу У. Н. Союзу відбулися в в неділю, дня 31. травня 1942. Нема часу тепер на всякого роду підприємства, бо люди працюють довгі години, наша держава у війні і т. п. Є всякі арґументи на це, щоби оправдати наших людей, що нічим українським не інтересуються. Та не можна оправдати ніяк членів 259-го відділу, яких більше сотні, що не прийшли спомянути тих перших членів-основників, що вже на другому світі і яким вже не треба запомоги; що не прийшли, щоби причинитися до фінансового успіху підприємства, щоби було з чого платити запомоги потребуючим, а біда по людях ходить. Крім цього самі голосували, що треба по людськи річницю святкувати. Було членів відділу яких 30. І других 30, це ще не так зле. Секретар відділу разом з іншими урядниками зробили, що могли. Навіть окрему книжку видали зі списком членів і зібрали оголошень чимало. Значить з фінансового боку можна ще видержати. Але з морального пняк!

А відділ 259-тий славний і добре в історії У. Н. Союзу записаний. З його рядів вийшла пані Марія Білик, що кілька літ була головною містопредсідницею У. Н. Союзу, а так і першим головним урядником У. Н. Союзу з Шікаґо. Пані Марія Білик була на підприємстві.

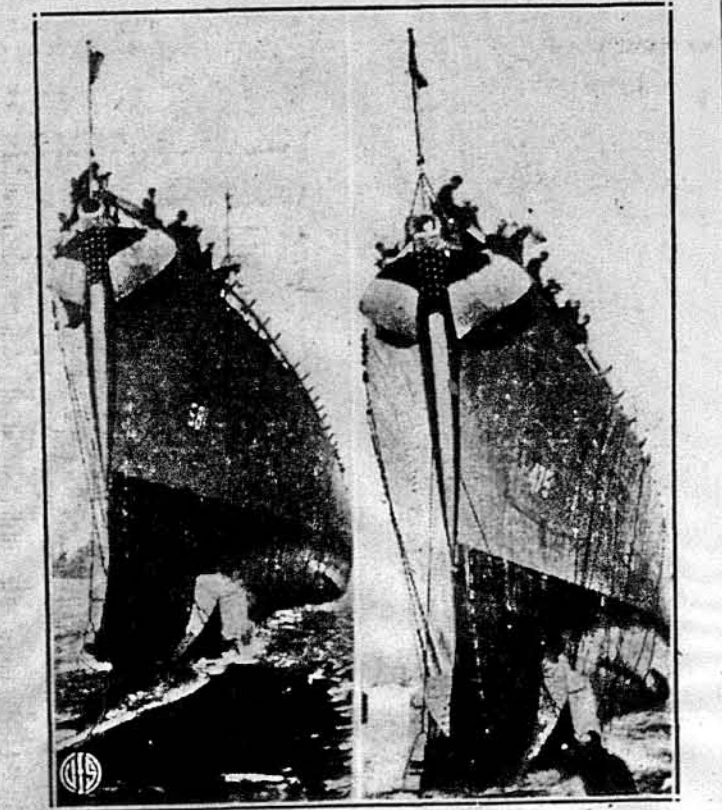
Дехто пробує поясняти малу участь на підприємстві дощем, що ляв безперервно мов з ведра весь вечір. Та цього роду вищі сили як сніг, мороз, спека, дощ не впливають навіть на воєнні операції, а як впливають то вояків не оправдують. То якжеж можуть оправдати карних членів У. Н. Союзу?!

Панна Марія Гайнюк, що тепер вчиться в стейтовім учительськім заведенню в Ді Келб, Іллинойс, написала мені листа, в якому дуже дякує за це, що Український Народний Союз, до якого вона належить, дав їй грошеву поміч в її студіях. У свойому, листі пише, що поміч У. Н. Союзу додала їй більше охоти і витревалости в науці, а рівночасно рішучости, щоби дігнати своєї цілі.

Лист замітний остільки, що є багато наших молодих людей, що дістали поміч від У. Н. Союзу на студії. А кілько з них уважало за відповідне, бодай формально подякувати У. Н. Союзови? Дуже мало. Зате багато з них, хоч дістали поміч від У. Н. Союзу, оминають всяку союзову роботу і союзових урядників, щоби часом борони Боже не спитати їх дещо, або не запрячи до якоїсь помочи. Вдають, що нікого не знають, або не пізнають. Та ми на це звертаймо увагу!

ЗАСТУПНИКИ ПРИЯТЕЛЬСЬКИХ ДЕРЖАВ ВИТАЮТЬСЯ. — Секретар стейту, Кордел Гол, витає на залізничій стації в Вашинґтоні д-ра С. Парру Переса, міністра заграничних справ Венесуелі. Потім радили обидва над повоєнними справами, головно економічними. Перу стоїть твердо при боці Злучених Держав.

НОВА ЗБРОЯ ПРОТИ ДЕРЖАВ ОСІ. — В Бостоні спущено на воду рівночасно два нові контрторпедовці — Чарет і Годсон. Обидва названі призвіщами американських героїв. **В скорому часі вони сповнятимуть воєнну службу.**

Умовий Стан Гітлера

(Докінчення зо сторони 2-гої)

ма задержалася на середині, і Гітлер просидів самотний чотири години, поки найдено причину клопоту.

Там у тій кімнаті на вершку Кельштайну замкнено політичний тестамент Гітлера. Там є могутня радіова стація. Доступ на вершок підсаджений динамітом так, що на випадок загрози, цей доступ можна буде забити вибухом так, що ніхто не буде могти дістатися на вершок. Навіть хочби якісь гірняки дісталися туди, переборовши незвичайні ризика, то й тоді вони не дістали би націстичних документів, бо документова кімната злагоджена так, що доступ до неї міг дістати тільки Гітлер або Гес.

Гітлер уже тепер розповсюднює свій образ, на якому він зображений стоячий на тій горі, зо світлом за його головою, гейби сяйвом святого, з романтично на плечі закиненою пелериною, з товпищами націстів, які стоять під ним і дивляться на нього з подивом.

Там у тій відлюдній кімнаті на Кельштайні відбувалися різні важні наради. Так між іншим була конференція в січні 1939 році, коли кількох вибраних провідників зїхалося туди в великім секреті, щоби вислухати Гітлерові пляни щодо Польщі. Промова Гітлера при тій нагоді зробила на слухаючих, навіть на Ґерінґа, страшне враження. „Ці пляни„ „сказав Ґерінґ, „це початок кінця".

Улюбленим пляном Гітлера є зреформувати Европу так, щоб все по Урал було під націстичною імперією. За цим пляном Голяндії має не стати. Франція й балканські держави мають бути стерті з лиця землі. Европа має бути перемінена на німецьку домінію під націстичним режімом. Всі ці краї мали би мати протижидівські закони. Ні один з них не мав би навіть важитися будувати один форт без дозволу німецької армії. Для сполучення цеї великої імперії в одну цілість мали би наводнити еґипетську пустиню й викопати тунель попід Анґлійський Канал (між Анґлією й Францією).

Від цього Гітлера ніхто не може ждати милосердя, якби він вийшов з війни переможцем. Людяність йому зовсім не відома. В своїй поведінці супроти інших, людей чи народів, він признає лише одну ціль: удержати себе паном Німеччини та зробити її пануючою нацією Европи.

Зробити мир цей Гітлер не може, бо не може він вдоволити домагань і Росії, і Британії, і Злучених Держав, і все ще врятувати з німецької імперії стільки, щоби удержати націстів при владі. Видно, що боротьба між цим божевільним чоловіком і Обєднаними Державами мусить іти безпощадно до свого кінця.

Тяжке Завдання Воєнної Цензури

Бюро цензури виконує одне з важних занять, які поширюються на велику скалю у воєнний час.

Певною вказівкою щодо розміру того завдання може бути факт, що в самій Нюйорській Поштовій Цензурній Стації працює поверх 900 перекладчиків та біля 2,000 цензорів в англійській мові.

На 12. грудня 1941, вкоротці після того, як розпочало свою працю Бюро Цензури, було доручено до Нюйорськго бюра біля 3,600 листів летунської пошти. З того часу кількість листів зросла більше ніж в сто разів.

Президент Рузвелт доручив воєнну цензуру заграничної пошти бувшому журналістови, Байронові Прайсови. З ним працює невеликий штаб військових старшин, які були призначені до його відділу та постійно зростаюча кількість цензорів, мужчин і жінок. Завданням цензорів є докладний перегляд кожної комунікації, що входить, або-виходить зі Злучених Держав. Листи, каблеграми, радіограми, книжки, часописи, журнали, фільми, поштові пакунки та навіть тоненько скручені цидулки, що посилаються поштовими голубами, попадають на стіл цензора. Шифрові писання, коди, писання невидимим чорнилом — це є ті речи, за якими шукається. Коверти переглядаються в середині при помочі зеркала, чи нема там схованого писання. Цензорами є мужчини і жінки, які можуть читати на всіх мовах, від албанської до мови лужицьких славян, від кельтської до урду — індійське наріччя.

„Що не торкається війни, не торкається цензури" — це є загальний принцип цензурового бюра. Але з особливою увагою слідкується, аби не проскочили важні інформації через, здавалось би, невинні писання. Цензорів вибирається зпоміж осіб, що мають вистарчаючу підготовку і досвід, аби розумно й уважно примінювати правила цензури. Поміж ними є фахівці з ріжних ділянок, професори, доктори фільософії, урядовці на спочинку та торгівці. Всі присягають тримати тайну в звязку з їх працею.

Часом бюро цензури дозволяє пропускати пару випадків зі своєї праці, звичайно гумористичного характеру. Наприклад дещо з листа одної дівчини до вояка, який є поза Злученими Державами. „Дорогий пане Цензоре", писала дівчина, „я люблю одного вояка з маринарки й намірена часто йому писати. Дещо з того буде дурничкою, але прошу не викресловати ні одного „любий" („світґарт"). Прошу, не робіть того".

Всі листи до вояків і моряків на фронтах поза Злученими Державами цензуруються. Вся пошта, що приходить від них також цензурується військовими урядами в таборах, де перебувають вояки чи моряки. Цензуровання каблеграм і радіограм відокремлено від цензуровання листів та листівок. Затримуються листи для цензури по можливости найменше і мало коли затримка буває довше як на двадцять чотири години.

Неможливо дати докладний опис того, що цензор може не перепустити. Той, хто пише листа, має сам собі задати питання — чи не буде те, що він напише, корисним для ворога. Як він думає, що є підстава відповісти „так" — лінше того не писати, особливо, коли лист іде до когось поза Злученими Державами. — („Фліс").

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ФАРМЕРСЬКІ НАСТРОЇ ПРОТИ ЮНІЇ ЛУИСА.

ПРИНСТОН (Ню Джерзі) — Американський Інститут Публичної Опінії подав до відома, що його розпити між молочними фармерами виказали, що лише 16 процентів цих фармерів відноситься прихильно до формування фармерської юнії Джацом Луисом.

БУДІВЛЯНІ ЮНІЇ ПОКИДАЮТЬ КОНҐРЕС ПРОМИСЛОВИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ.

ВАШИНҐТОН. — Між юніями будівляних робітників і юнією майнерів прийшло до поважного непорозуміння й будівляні юнії відступили від Конґресу Промислових Організацій.

УСПІХИ БРИТІЙСЬКОЇ СУБМАРИНИ

ЛОНДОН. — Британська адміралія подала, що одна британська субмарина на Середземнім морі затопила пять італійських кораблів. Вона натрапила на конвой, що віз скріплення до Лібії. В конвою було два нищівники і декілька тягарових кораблів, і з них субмарина затопила один нищівник та чотири кораблі.

Спільними Силами для Спільного Добра в Словтсбурґу!

Каже наша пословиця, що нитка до нитки, а буде бідному сорочка. Чому воно так? — Бо громада, то великий чоловік! Громада, це велика збірна сила. Хай буде одиниця не знати як сильна і як багата, то все-таки їй одній не прийдеться без великого труду, тягару, виселення чогось більшого довершити, а хоча навіть трапляється часом щось такого, то на всякий випадок це належить до виїмків, а виїмків нема багато. Інакше мається із громадою. Лекше приходиться загалові по малій пайці зложити свою жертву на призначену ціль, бо тягар, розложений на всіх, не давить так всіх, як давить одного.

Ось маємо наглядний доказ, що потрапить громада-народ збудувати собі, а притім ніхто не зазнав зубожіння, великої страти для себе. Щож воно такого

Це Захист для Старців у Словтсбурґ, Н. Й.!

Не треба, здається, ні одному українцеви в Америці пояснювати, що це такого означає Дівоча Академія у Факс-Чейз, Вища Школи і Семинар у Стемфорд. Кожний знає, що там є центри нашого релігійного, народного, культурного життя. Такої слави діждавсь і Словтсбурґ. Серце кожного щирого українця, — громадянина вільної Америки, тягне в ті сторони, бо там у великій будівлі він вложив свою цеголку для всіх і для себе. А цего доконала також маленька громада — що звесь згромадженням Сестер Служебниць Пр. Д. Марії. І сьогодні можуть бути горді і Сестри і всі жертводавці, прихильники, добродії, вся велика українська громада. Сьогодні можна сміло виписати там на пропамятній таблиці, що це фундація спільної жертви, спільних сил.

Зближається той час — та хвиля, а це є день 4. липня 1942, коли то Церков поблагословить торжественно цей новий здобуток, та в цей спосіб передасть в посідання загалу під зарядом Сестер Служебниць Пр. Д. Марії. — Хайжеж не бракне нікого з нас, кому можливо, на цьому святі. Вправді воєнна хуртовина поперечеркала пляни не одному, та памятаймо, що і серед таких обставин не вільно нам забувати за загальні цілі, а зо здвоєною силою, енерґією та заняттям йти вперід, бо як каже поет: „лиш боротись значить жить — життя не мрії — не карки"!

Та вже коли не можливо вам особисто бути в Словтсбурґ, так просимо слати свої привіти, желання, щоб в цей спосіб долучитись до цего небуденного торжества в історії української еміграції в Америці.

Всі желання й привіти будуть поміщені в пропамятній книзі, яку видасться із цеї нагоди.

А головно Ти, Українська Молоде, прибудь на це свято! Поглянь, що батьки твої придбали, щоб тут за океаном також слава про нас не пропала: хто ми і чиї ми діти.

За дальшими оголошеннями просимо глядіти у пресі.

126,30,4 ВПОРЯДЧИК.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ГЕМТРЕМК, МИШ.

Велике церковно-народне Свято.

Всі ми відчуваємо, що нам треба тепер по наших громадах модерних Народних Домів, гарних театральних саль, як теж нових шкільних приміщень. І треба гарних, артистично збудованих церков. Того домагається наша молодь. І добре робить, що такого домагається. Те ми взяли під увагу в Гемтремку. Та забрало шість літ тяжкої праці громади, разом з о. д-ром Тиханським, щоб збудувати новий Божий Храм. За тих шість років люди зложили понад $200,000. Закупили 28 лотів на місце під церкву, нову школу й інші приміщення. Спочатку багато було клопоту, щоб рішитись, як має церква виглядати, в якім стилю. Виратував нас з клопоту митрополит Андрій Шептицький, що на просьбу о. Тиханського оголосив в краю конкурс на плян церкви з трьома нагородами, по три, дві і тисяч злотих за найкращі пляни. Ось ті пляни Митрополит нам переслав і згідно з одним з тих плянів побудовано нашу церкву. Американський архитект, як тільки побачив плян, так ним захопився, що зараз виписав чека на $200 для того молодого студента, що виготовив цей плян. На „Меморіел Дей" відбулось посвячення, якого доконали монсіньор з Питсбурга і о. Бараник, архимандрит ЧСВВ, в присутности понад 25 священиків. З цеї нагоди влаштовано манифестаційний похід від старої церкви на Грейлінг до нової при Комар. Віддаль виносить яку милю. Багато наших людей не могло взяти участи в святі й поході, бо робить при воєнних роботах. Проте було в поході понад дві тисячі людей. Прийшли всі українці, без ріжниці на погляди, та станули разом в одні ряди. Це було дуже гарним і прикладним явищем. Коби тільки так далі було! Теж і всі зложили на будову церкви, вважаючи це не тільки релігійною, але й американсько-українською загальною справою. На церкві нема ніякого банкового довгу. Є тільки малий довг на людях, а люди дали позичку без проценту, що теж заслугує на признання. Всі товариства теж зложили від себе ще окремі жертви, а Український Демократичний Клюб дав чека на $100. Свято закінчено бенкетом. Ще хочу додати, що наша парохія набула минулого року 50 акрів землі зі всіми вакаційно-літними вигодами. Цей маєток бувшого американського секретаря війни є тепер для парохіян літницем. Ось тим здобутком тішаться старі й молоді, бо мають свій „сомер рісорт", свій Український Город, де можуть викупатись та перебути тиждень-два на літнім відпочинку.

Йосиф Крупка.

КОВТСВИЛ, ПА.

Союзові збори.

В неділю, дня 31. травня б. р. відбулися організаційні збори Відділу 248 У. Н. С. в Ковтсвил.

Збори відкрив предс. п. М. Пик, та привитавши приявного гол. контрольора У. Н. С., д-ра В. Галана, просив його дати відповідь на три пекучі питання ковтсвилської громади.

1) Як найкраще повести організаційну працю для У. Н. Союзу?

2) Як в теперішню пору можемо найкраще виконати наші завдання супроти нашої держави?

3) Як ми, як американські українці, можемо помогти нашим поневоленим братам?

Після привіту о. Вроблевським від імени парохії та місцевих організацій, д-р В. Галан в годинній промові дав такі вияснення:

1) Організаційні справи.

Наша допомога державі залежить у великій мірі і від сили нашої організації. 50-літнє існування У. Н. С. вказує, що ми є не тільки членами найбільшої та найбагатшої нашої допомогово-асекураційної організації — але теж членами виховної та культурної інституції.

Вже тепер наша організація дала нашій державі молодих вояків - героїв, а також півтора міліона долярів на успішне ведення війни.

Щоби цю державну допомогу збільшити — треба скріпити і нашу організацію новими членами.

2) Як вести допомогу нашій державі?

Відповідь на те проста: висилати хлопців до армії та купувати в організований спосіб воєнні бонди.

Для цього треба створити **Місцевий Комітет Продажі Воєнних Бондів,** який вів би працю в порозумінню з українським Будівельно-Позичковим Товариством у Філядельфії, яке є державною агенцією продажі Воєнних Бондів.

Цей Комітет мав би теж на місці перевести спис усіх вже тепер закуплених бондів.

3) В теперішній війні усі наші зусилля треба звернути на поміч нашому урядови виграти війну.

В тому дусі промовляв теж касієр Будівельного Товариства з Філядельфії, п. М. Дубас та візвав приявних відсвяткувати наближаючеся 50-ліття У. Н. Союзу приєднанням нових членів та закупном державних бондів.

В дискусії брали слово: секр. М. Кобилянський, касієр М. Маскула, о. Вроблевський та багато приявних членів. Одноголосно запало рішення — створити комітет продажі державних бондів з представників усіх організацій та вести продажу в звязку з Українським Будівельно - Позичковим Товариством у Філядельфії. Продажа бондів по зборах та реєстрація викаже суму закуплених бондів на поверх 15,000. Хай ці збори будуть добрим початком доброї праці нашої громади.

Приявний.

ПО ГЕРОЙСЬКИХ ОСЯГАХ—ВЕЧЕРЯ З ДРУЖИНОЮ.
Лютенант Джан Д. Болклі, славний з своїх рейдів на москітових човнах, радий, що знайшов час, щоби бути разом з своєю рідною жінкою і з нею побалакати та повечеряти. Знимка знята з вечері в славнім нюйорським Рейнбов Рум, Ракефелер Сентер.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГУДСОН, Н. Й. — Бр. св. Иосафата, від. 477., відбуде піврічні збори в неділю, 14. червня, зараз по Сл. Божій, в католицькій гали, 29 Савт Друга вул. Просимо всіх членів Братства прийти і послухати справоздання урядників з піврічного діловодства. — Лев Година..ський, предс.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Піврічні збори Тов. Дністер, від. 361., відбудуться в суботу, 13. червня, в год. 8. ввечір, в церковній гали, 28 Іст 7. вул. в Ню Йорку. Маємо дуже важні справи до виконня, тому просимо не будь байдужими, а прийти і взяти участь. Тов. Дністер дає пікнік 28. червня з якого дохід буде призначений на Амер. Червоний Хрест. Хто купив Воєнні Бонди, або буде купувати, просимо всіх реєструвати через Тов. Дністер, бо пізніше будуть жадати звіту від нас. На цих зборах буде даний короткий відчит в тій справі. Хто ще не забрав свого чека на дивіденду, хай прийде на збори і візьме. Члени, котрі залягають довг до Тов., мають вирівнати його до піврічних зборів. Старaймося всі приєднувати нових членів, старших і молодих. — За уряд: Ст. Ковальчук, предс.; Вол. Павлів, рек. секр.; П. Кучма, фін. секр. І. Галичин, кас.

ТОЛІДО, О. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 167., відбудуться в неділю, 14. червня, в 2. годині пополудни в гали де звичайно. Обовязком всіх членів є прийти на збори та полагодити справи, котрих поза зборами не можна полагодити. Довжні члени хай вирівнають свої вкладки. Неприявні члени й урядники на тих зборах підлягають карі. — Дмитро Медецький, предс.; Іван Кульматицький, фін. секр. Михайло Блясецький, прот. секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369., відбудуться в неділю, 14. червня, в год. 6. ввечір, в гали церковній. Просимо всіх членів прийти на збори. Довжні члени хай вирівнають свої вкладки і належитости перед піврічними зборами. Хто ще не взяв свого чека на дивіденду, хай прийде на збори і візьме. Старaймося всі як один приєднувати нових членів до У. Н. Союзу. — За уряд: Климишин, Ст.-Новацький, М. Куба.

ЦЕНТРАЛ ФОЛС, Р. АЙ. — Піврічні збори Тов. ім. І. Франка, від. 93., відбудуться в неділю, 14. червня, в годині 10. рано, 59 Central St. Обовязком є кожного члена явитися на час, бо є важні справи до полагодження. — І. Клеменчук, пр.; М. Прус, кас.; П. Бенковський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Піврічні збори Тов. Любов, від. 45., відбудуться в неділю, 14. червня, в домі Тов. Горожан, 847 Н. Френклин ул., в годині 2. пополудні. Піврічне справоздання уряду і контролі буде на точці зборів. Просимо членів зійтись на означений час і полагодити деякі формальности. Саля зборів отворена вже від полудня, де уряд радо послужить, кому спішно. — Григорій Грицишин, предс.; Антін Гарасим, кас.; Теодор Малик, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 192., відбудуться в неділю, 14. червня, в У. Н. Домі, в 2. год. пополудні. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори. — К. Довганюк, предс.; М. Суханчик, кас.; М. Політило, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. Укр. Січ, від. 182., відбудуться в неділю, 14. червня, в годині 3. пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Говп Евеню, Пасейк, Н. Дж. На порядку контр. комісія здасть справоздання за 6 місяців, тому обовязком є кожного члена прийти на ці збори. Довгуючі члени, коли не прийдуть на збори і не вирівнають своїх залеглих вкладок, будуть суспендовані. — О. Боднарчук, пр.; Г. Яськів, секр. А. Терпко, кас.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219., відбудуться в суботу, 13. червня, в годині 7:30 ввечір, в гали церковній, 675 Савт 19. вул. Просимо всіх членів прийти на збори та виповнити свої належитости. Це троха дивно виглядає, що ще тепер є багато членів, котрі чомусь зволікають з плаченням вкладок. Того нема в чужих іншуренсах, щоб по пару місяців чекали. Отже просимо платити свої вкладки точно кожного місяця, бо в противнім разі знаєте, що статут каже, щоб не було якого непорозуміння. — Т. Боднар, предс.; М. Соколовський, кас.; А. Мудровський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Подаємо до відома членам Тов. Єдність, від. 163., що місячні збори відбудуться в неділю 14. червня, в 1. годині пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклін ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — Михайло Паранич, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. У. Н. Союзу, від. 292., подає до відома усім своїм членам, що місячні збори відбудуться в суботу, 13. червня, в годині 7:30 ввечір, в гали У. Н. Дому, 4655 Мартін. Просимо всіх членів прийти та полагодити свої належитости. Хто не міг би бути в суботу через працю, секретар буде в неділю на гали, від 11. до 12:30 і вкладку відбере. Старайтеся приєднувати нових членів до відділу і У. Н. Союзу. — В. Ділик, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. Мир, від. 324., відбудуться в суботу, 13. червня, точно в 8. годині ввечір, в Українській Громаді при 23. і Брави ул. Просимо всіх членів явитись на час, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі обовязково повинні явитись і вирівнати свої вкладки. Не всі ще отримали чеки дивіденди, отже мають нагоду на зборах забрати свої чеки. Не забуваймо при тім на приєднування нових членів, як старших так і молодих. — За уряд: О. Горохівський, предс.; П. Максимович, кас.; Гр. Бучко, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375., відбудуться 14. червня в гали У. А. Горожан, 847 Н. Френклін ул., в годині 12:30 зполудня. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Котрі члени ще не забрали своїх чеків на дивіденду хай прийдуть на збори і заберуть. — За уряд: Н. Волічанський, предс.; Н. Паращак, кас.; В. Бідей, секр.

БРОНКС, Н. Й. — Тов. Згода, від. 210., повідомляє, що піврічні збори відбудуться в суботу, 13. червня, в 8. годині ввечір, в гали під ч. 3392 East Tremont Ave. На порядку нарад маємо справи до вирішення. Просимо всіх членів прийти на час. — С. Завадовський, предс.; І. Франко, секр.; Т. Давидів, кас.

КОТСВІЛ, ПА. — Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248., повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 14. червня, зараз по Сл. Божій. Кожний член має прийти, бо маємо важні справи до полагодження, а найважніше купно бондів. — За уряд: М. Пик, предс.; М. Маскула, кас.; М. Кобилянський, секр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 2. червня 1942, по довгій і тяжкій недузі помер у 64. році життя

МИКОЛА ХМАРИК,

член Тов. ім. Івана Франка, від. 334. У. Н. Союзу в Клівленд, О.

Покійний походив зо села Добринич, пов. Перемишляни, Зах. Україна. До У. Н. Союзу належав від 1925. року. Був добрим членом і довголітним надзирателем хорих.

Полишив у смутку жену Антонину і семеро дітей: Стефанію, зам. Задерецький; Володимира; Анну; Марію; Павлину, зам. Дан; Миколу, при війську на Гаваї; Григорія, і три внуки. Мих. Задерецький є при війську.

Похорон відбувся в пятницю, 5. червня, з дому жалоби до укр. гр.-катол. церкви св. Петра й Павла, а опісля на цвинтар укр. гр.-катол. церкви.

Хай прибрана земля Вашингтона буде Йому легкою і вічним спочинком!

С. Морозович, секр.-кас.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"

ДО ТИХ, ЩО КУПУВАЛИ „СВОБОДУ" НА „СТЕНДАХ" У МІСТІ НЮ ЙОРКУ:

Отсим подаємо до відома читачам „Свободи", що воєнні обмеження не тільки утруднили доставу часописів на „стенди", але також спричинили більші кошти тих достав, які зросли у нашому випадку до того, що требаб нам доплачувати тижнево яких 30 долярів за доставу „Свободи" на нюйорські „стенди". Супроти цього ми змушені від 1. липня б. р. перестати довозити „Свободу" на „стенди". Та віримо, що ті читачі, що досі купували „Свободу" на „стендах", стануть тепер звичайними передплатниками і таким способом пошта доставлятиме їм часопис правильно кожного дня до хати. Тому просимо тих, що купували „Свободу" на „стендах", виповнити понижче замовлення та надіслати його до адміністрації враз з належитістю за газету:

Передплата виносить:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:		В МІСТІ JERSEY CITY І ПОЗА ГРАНИЦЯМИ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ:	
На рік	$6.00	На рік	$9.00
На пів року	3.25	На пів року	4.75
На 3 місяці	1.75	На 3 місяці	2.50

ЗАМОВЛЕННЯ НА ПЕРЕДПЛАТУ ЩОДЕННИКА „СВОБОДИ".

Отсим прошу висилати мені часопис „Свободу" на протяг часу ....

На це залучаю належитість в сумі $ ....

Імя і назвиско: ....

Адреса: ....
(тут подайте вулицю, число дому або почтову бакcу)

Назва міста і стейту: ....

ТАРЗАН, ч. 580. Останній чоловік на покладі.

SOON THE DECK OF THE GALLEY WAS AWASH. THE CRUDE RAFTS WERE LAUNCHED!

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

580

TARZAN SAW THAT EVERYONE HAD A PLACE ON THE CROWDED LIFE-RAFTS.

REX MAXON

BUT, STRANGELY, THE APE-MAN HIMSELF REMAINED ABOARD THE SINKING CRAFT.

Ще за кілька хвилин, а вода залляла поклад корабля. Відразу спущено на воду збиті в поспіху дараби.

Адакці були тим вчинком дуже потрясені, але під спокійним проводом Тарзана вони теж поводились спокійно.

Тарзан постарався про те, щоб кожний адакський вояк дістав належне місце на дарабі і щоб всі були якслід розділені.

Та, виконавши це, Тарзан сам не шукав собі місця, а залишався далі на покладі, який кожної хвилі занурявся чимраз більше під воду.